

Trender och prognoser om utbildning och arbetsmarknad

2014

UF0515

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	3
0.12	Uppläggning och genomförande	3
0.13	Internationell rapportering	5
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
1	Översikt	6
1.1	Observationsstorheter	6
1.2	Statistiska målstorheter	6
1.3	Utflöden: statistik och mikrodata	8
1.4	Dokumentation och metadata	8
2	Uppgiftsinsamling	10
2.1	Ram och ramförfarande	10
2.2	Urvalsförfarande	10
2.3	Mätinstrument	10
2.4	Insamlingsförfarande	10
2.5	Databeredning	10
3	Statistisk bearbetning och redovisning	11
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	11
3.2	Redovisningsförfaranden	11
4	Slutliga observationsregister	12
4.1	Produktionsversioner	12
4.2	Arkiveringsversioner	12
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	12

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Utbildning och forskning samt Arbetsmarknad

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Analyser och prognoser om utbildning och arbetsmarknad

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Nej

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: SCB
Postadress: Box 24 300, 115 81 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100
Kontaktperson: Karin Zetterberg Grünewald, Stefan Vikenmark, Eric Hellsing
Telefon: 08-506 945 31, 08-506 943 78 respektive 08-506 943 16
Telefax: 08-506 947 72
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: SCB
Postadress: Box 24 300, 115 81 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100
Kontaktperson: Karin Zetterberg Grünewald, Stefan Vikenmark, Eric Hellsing
Telefon: 08-506 945 31, 08-506 943 78 respektive 08-506 943 16
Telefax: 08-506 947 72
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Statistiken har personuppgifter som grund men dessa gallras i samband med att aggregat och beräkningar är genomförda.

0.9 EU-reglering

Statistiken berörs inte av någon EU-reglering.

0.10 Syfte och historik

Syftet är att beräkna framtida tillgång och efterfrågan på arbetskraft med fördelning på olika kategorier av utbildade. Detta görs bland annat genom att studera strömmarna genom utbildningssystemet och ut på arbetsmarknaden samt utbildningskravens förändringar på olika delar av arbetsmarknaden.

Analys och prognoser av detta slag har gjorts av SCB sedan 1970-talets början. De första heltäckande beräkningarna gjordes som underlag för 1968 års utbildningsutredning, U68. Den första utgåvan av Trender och prognoser kom ut 1972 och den senaste, den trettonde utgåvan, kom 2014.

0.11 Statistikanvändning

Statistiken används av utbildningsplanerare på olika nivåer av utbildningssystemet, studie- och yrkesvägledare, utredare, forskare samt andra som arbetar med analys av utbildnings- och arbetsmarknadsområdet.

0.12 Uppläggning och genomförande

Beräkningar av den framtida tillgången och efterfrågan på arbetskraft med fördelning på olika utbildningskategorier görs i form av långsiktiga (15-25 år) beräkningar av den totala tillgången respektive efterfrågan, s.k. stockberäkningar.

Beräkningarna av den framtida *tillgången* på personer med olika utbildningar utgår från uppgifter från SCB:s register över befolkningens utbildning år 2013 samt SCB:s befolkningsprognos 2014. Genom att multiplicera befolkningen fördelad efter utbildning med överlevnadssannolikheter erhålls antalet överlevande efter utbildning till efterföljande år. Antaganden om överlevnadssannolikheter är hämtade från SCB:s befolkningsprognos från år 2014. Till detta antal läggs antalet examinerade inom olika utbildningsformer samtidigt som dessa dras bort

från den utbildning de tidigare haft. I framtidsbedömningarna inlemmas även planerade förändringar inom utbildningssystemet. Vidare tas även hänsyn till effekten av in- och utvandring. Antaganden om in- och utvandring är hämtade från SCB:s befolkningsprognos från år 2014. Invandrarnas fördelning efter utbildning antas bli som genomsnittet för de som invandrade 2004–2012. Den källa som använts är utbildningsregistrets migrationstabeller som även omfattar utbildningsuppgifter vid in-/utvandringstillfället som inkommit efter slutdatum för den officiella versionen av det aktuella utbildningsregistret. Utvandrnarnas fördelning efter utbildning antas bli densamma som genomsnittet för de som utvandrade 2005–2013. Även här har utbildningsregistrets migrationstabeller använts som källa. Beräkningen upprepas sedan för ett år i taget fram till år 2035.

Tillgången för *arbetsmarknaden* beräknas genom att den totala tillgången på personer med olika utbildningar multipliceras med relativa arbetskraftstal, det vill säga andelen av respektive utbildningsgrupp (fördelad på kön och ålder) som tillhör arbetskraften. Med *relativa arbetskraftstal* avses här andelen av befolkningen (fördelad på kön och ålder i ettårsklasser samt i olika utbildningsgrupper) som antingen *förvärvsarbetade* i november enligt SCB:s Registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS) eller som var inskrivna på Arbetsförmedlingen som *öppet arbetslösa* eller som *sökande i program med aktivitetsstöd* sista dagen i mätmånaderna september, oktober och/eller november samma år.

Beräkningen upprepas sedan för ett år i taget fram till år 2035. Eftersom faktiska uppgifter om arbetskraftsdeltagande saknas för år 2013 räknas 2013 som det första prognosåret.

Beräkningarna av den framtida *efterfrågan* på personer med olika utbildningar utgår från SCB:s befolkningsprognos 2014 samt en *sysselsättningsprognos* där antaganden görs om hur andelen förvärvsarbetande i befolkningen, *förvärvsfrekvensen*, kommer att utvecklas från basåret 2012 och fram till prognosens slutår 2035. Antaganden görs per ålder i ettårsklasser efter kön samt med uppdelning på in- och utrikes födda. Inga antaganden om kommande konjunktursvängningar görs. Källan över förvärvsarbetande är SCB:s Registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS). Förvärvsarbetande definieras enligt den metod som gällde i RAMS t.o.m. 2010.

Vidare görs en prognos över utvecklingen av antalet förvärvsarbetande per näringsgren, en s.k. *näringsgrensprognos*. Utifrån antaganden om bland annat demografisk förändring, skattetryck och offentliga utgifter görs en prognos över utvecklingen av antalet förvärvsarbetande uppdelat på olika näringsgrenar (58 näringsgrenar). Näringsgrensprognosen har, på uppdrag av SCB, tagits fram av konsultföretaget Cambridge Econometrics.

Antagandena görs även om utvecklingen av antalet förvärvsarbetande per yrkeskategori inom varje näringsgren, en s.k. *yrkesprognos*. För varje

näringsgren görs antaganden om de förvärvsarbetandes framtida fördelning på 148 yrkeskategorier, grundade på de förändringar i yrkesandelar som skett under perioden 2008–2012 enligt SCB:s yrkesregister.

Slutligen görs antaganden om utvecklingen av antalet förvärvsarbetande per utbildningsgrupp inom varje yrkeskategori, en s.k.

utbildningsprognos. Syftet med utbildningsprognosen är att beräkna efterfrågan på personer med olika utbildningar vid framtida rekrytering. Utifrån dagens fördelning av utbildningar inom yrkena har bedömningar gjorts kring vilka utbildningar som antas efterfrågas inom varje yrkeskategori på lång sikt. Med lång sikt avses en tidpunkt då i princip alla förvärvsarbetande inom yrket har rekryterats under prognosperioden (år 2055 har här använts som horisontår). Antagandena om vilken utbildning de förvärvsarbetande i olika yrken förväntas ha i framtiden grundar sig på statistik från en sambearbetning av SCB:s register över befolkningens utbildning samt SCB:s yrkesregister och SCB:s Registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS) för år 2012.

Efterfrågeberäkningarna ger slutligen den totala efterfrågan på arbetskraft per utbildning som väntas finnas för hela arbetsmarknaden fram till år 2035.

0.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering sker.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

En översyn av beräkningsmodeller och antaganden görs inför varje prognosomgång.

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

Undersökningen omfattar hela den svenska arbetsmarknaden och avser att prognostisera tillgång och efterfrågan på arbetskraft efter utbildning, år 2013–2035.

1.2 Statistiska målstorheter

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Sveriges folkbokförda befolkning i åldern 16–74 år	Utbildningsgrupp, utbildningsnivå	Tillgång på utbildade personer i arbetskraften, prognos 2013–2035	Antal
Sveriges folkbokförda befolkning i åldern 16–74 år	Utbildningsgrupp, utbildningsnivå	Efterfrågan på utbildade personer i arbetskraften, prognos 2013–2035	Antal
Personer förvärvsarbetande 16–74 år i november aktuellt år enligt SCB:s Registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS). Förvärvsarbetande definieras enligt den metod som gällde i RAMS t.o.m. 2010	Utbildningsgrupp, utbildningsnivå	Förvärvsarbetande 2006–2012	Antal
Personer förvärvsarbetande 16–74 år i november aktuellt år samt inskrivna på Arbetsförmedlingen som <i>öppet arbetslösa</i> eller som <i>sökande i program med aktivitetsstöd</i> sista dagen i mätmånaderna september/oktober och/eller november	Utbildningsgrupp, utbildningsnivå	Arbetskraften 2006–2012	Antal

samma år			
Sveriges folkbokförda befolkning	Åldersgrupper	Befolkningen 1970–2013 samt prognos 2014–2050	Antal
Sveriges folkbokförda befolkning	Åldersgrupper	Befolkningen 1970–2013 samt prognos 2014–2050	Andel
Sveriges folkbokförda befolkning i åldern 16–74 år	Inrikes och utrikes födda, kön, ålder (femårsklass)	2012 samt prognos 2035	Antal
Sveriges folkbokförda befolkning i åldern 16–74 år	Utbildningsgrupp, utbildningsnivå, kön	Högsta utbildning i befolkningen 1990, 2013 samt prognos 2035	Antal
Sveriges folkbokförda befolkning i åldern 20–64 år	Utbildningsnivå, kön	Högsta utbildningsnivå i befolkningen 1990, 2013 samt prognos 2035	Andel
Avgångna från gymnasieskolan med slutbetyg eller de som har avklarade studier i årskurs 3 på hösten motsvarande minst ett år men som inte avgått med slutbetyg vid läsårets slut	Program i gymnasieskolan	Prognos över avgångna, läsåren 2013/14–2034/35. Andel kvinnor och män	Antal
Högskolenybjörjare vid universitet och högskolor	Kön	Högskolenybjörjare läsåren 1980/81–2012/13	Antal
Examinerade vid universitet och högskolor	Kön, utbildningsinriktning	Examinerade läsåren 2000/01–2012/13 samt prognos 2013/14–2034/35	Antal
Personer förvärvsarbetande 16–74 år i november aktuellt år enligt SCB:s Registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS). Förvärvsarbetande definieras enligt den metod som gällde i RAMS t.o.m. 2010	Utbildningsgrupp, kön	De tre vanligaste yrkesgrupperna (SSYK3 i vissa fall SSYK4) år 2012	Antal/andel

Personer förvärvsarbetande 16– 74 år i november aktuellt år enligt SCB:s Registerbaserade arbetsmarknadsstatisti k (RAMS). Förvärvsarbetande definieras enligt den metod som gällde i RAMS t.o.m. 2010	Inrikes och utrikes födda, kön, ålder (femårsklass)	Förvärvsfrekvenser 2012 samt prognos 2035	Andel
Personer förvärvsarbetande 16– 74 år i november aktuellt år enligt SCB:s Registerbaserade arbetsmarknadsstatisti k (RAMS). Förvärvsarbetande definieras enligt den metod som gällde i RAMS t.o.m. 2010	Inrikes och utrikes födda, kön, ålder (femårsklass)	Förvärvsarbetande 2012 samt prognos 2035	Antal
Personer förvärvsarbetande 16– 74 år i november aktuellt år enligt SCB:s Registerbaserade arbetsmarknadsstatisti k (RAMS). Förvärvsarbetande definieras enligt den metod som gällde i RAMS t.o.m. 2010	Näringsgren (begränsad nivå)	Förvärvsarbetande efter näringsgren 2012 samt prognos 2035	Antal

1.3 Utflyden: statistik och mikrodata

Undersökningens resulterar i beskrivande och analyserande text, diagram och tabeller. Ingen mikrodata från statistikunderlagen sparas.

1.4 Dokumentation och metadata

Statistiken är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem. Framställningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i *Dokumentation av statistiken (SCBDOK, föreliggande dokument)*.

Statistikens kvalitet beskrivs i *Beskrivning av statistiken (BaS)*. Samtliga dokumentationer finns att tillgå på SCB:s webbplats www.scb.se/UF0515.

Specificerad dokumentation av beräkningsmodellen finns i publikationen *Trender och prognoser 2014* sid 114-123, ISBN 978-91-618-1613-2 (print). I samma publikation finns dokumentation av utbildningsgrupperingen sid 124-129, dokumentation av näringsgrensindelningen sid 130, samt dokumentation av yrkesklassificeringen sid 131-135.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

Trender och Prognoser bygger på befolkningsstatistiken (RTB). Alla täckningsfel som finns i detta register finns med i prognosens startbefolkning och transplanterar sig över alla år. Se vidare *Beskrivning av statistiken (BaS)* för Befolkningsstatistiken (BE0101) på SCB:s webbplats.

2.2 Urvalsförfarande

Framskrivningarna baseras på totalräknad statistik.

2.3 Mätinstrument

Framskrivningarna utgår från Registret över totalbefolkningen, RTB (BE0101), Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, RAMS (AM0207), Utbildningsregistret, UREG (UF0506) och Yrkesregistret, YREG (AM0208). Se dokumentationer för respektive register på SCB:s webbplats.

2.4 Insamlingsförfarande

Uppgifter om befolkningens utbildning 16–74 år hämtas från Utbildningsregistret.

Uppgifter om antalet förvärvsarbetande 16–74 år hämtas från den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS.

Yrkesuppgifter för de förvärvsarbetande 16–74 år hämtas från Yrkesregistret, YREG.

Rampopulationen för samtliga ovannämnda register är alla i riket folkbokförda personer den 31/12 aktuellt år, vilken erhålls från Registret över totalbefolkningen, RTB.

2.5 Databeredning

Databeredningar sammanfaller för denna statistik med skattningarna. Dokumentation av skattningarna finns redovisade i publikationen *Trender och prognoser 2014* sid 114-123.

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Dokumentation av skattningarna är för omfattande för att redovisas här men finns beskrivna i publikationen *Trender och prognoser 2014* sid 114-123.

3.2 Redovisningsförfaranden

Resultaten publiceras i den tryckta publikationen *Trender och prognoser 2014* (UF0515) och läggs också ut på SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0515. De mest efterfrågade diagrammen finns också publicerade direkt på webben.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

Ej relevant då inget slutregister sparas.

4.2 Arkiveringsversioner

Ej relevant då inget slutregister sparas.

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Produktionsomgången följde planeringen. Inga särskilda erfarenheter finns att notera.